

Bruxelles, 3. srpnja 2024.
(OR. en)

11623/24

LIMITE

CORLX 733
CFSP/PESC 1035
RELEX 910
COARM 143
FIN 623
CONUN 147
COTER 139

NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Delegacije
Br. preth. dok.:	10572/22
Predmet:	Mjere ograničavanja (sankcije) – ažuriranje najboljih praksi EU-a za djelotvornu provedbu mjera ograničavanja

Najbolje prakse EU-a
za djelotvornu provedbu mjera ograničavanja

	<u>Stranica</u>
<u>Uvod</u>	3
A. <u>Uvrštenje na popis i identifikacija osoba i subjekata na koje se primjenjuju ciljne mjere ograničavanja</u>	4
I. Identifikacija osoba ili subjekata uvrštenih na popis	4
II. Tvrdnje u vezi s pogrešnim identitetom	5
III. Uklanjanje s popisa	9
B. <u>Financijske mjere ograničavanja</u>	12
I. Zakonodavni okvir	12
II. Administrativno i sudsko zamrzavanje, zapljena i oduzimanje	13
III. Opseg financijskih mjera ograničavanja	13
IV. Uloga gospodarskih subjekata i građana	16
V. Upotreba informacija od strane nadležnih tijela	17
VI. Sredstva	18
VII. Gospodarski izvori	20
VIII. Vlasništvo i kontrola	23
IX. Djelovanje u ime drugoga	28
X. Pravni subjekti uvršteni na popis	30
XI. Odstupanja	30
XII. Smjernice pri razmatranju zahtjeva za odstupanje	32
C. <u>Zabrane pružanja dobara</u>	35
D. <u>Koordinacija i suradnja</u>	35

Uvod

1. Vijeće je 8. prosinca 2003. usvojilo Smjernice za provedbu i evaluaciju mjera ograničavanja u okviru ZVSP-a¹ (dalje u tekstu „Smjernice”). U tim se smjernicama predlaže da se određenom tijelu Vijeća povjeri praćenje takvih mjera ograničavanja i daljnje postupanje u vezi s njima. Slijedom toga COREPER je 26. veljače 2004. ovlastio Radnu skupinu savjetnika za vanjske odnose da, uz svoj postojeći mandat, provodi praćenje i evaluaciju mjera ograničavanja EU-a i redovito se sastaje u posebnom sastavu za sankcije, uz mogućnost da na tim sastancima, prema potrebi, sudjeluju stručnjaci iz glavnih gradova. Mandat tog sastava obuhvaća izradu najboljih praksi među državama članicama u vezi s provedbom mjera ograničavanja.
2. Taj bi se dokument trebao redovito preispitivati, osobito kako bi se u njega dodale nove najbolje prakse u vezi s provedbom mjera ograničavanja.
3. Najbolje prakse trebaju se smatrati neiscrpnim popisom općih *preporuka* za djelotvornu provedbu mjera ograničavanja u skladu s primjenjivim pravom Unije i nacionalnim zakonodavstvom. One nisu pravno obvezujuće i ne bi ih trebalo tumačiti kao preporuke za djelovanje koje ne bi bilo u skladu s primjenjivo pravom Unije ili nacionalnim zakonodavstvom, među ostalim onim u području zaštite podataka.
4. Ovim se dokumentom ne želi udvostručiti postojeći rad, nego utvrditi ključni elementi za provedbu sankcija, uzimajući u obzir sljedeće:
 - specifičnu situaciju u okviru pravnog sustava Europske unije,
 - preispitivanje trenutačnog stanja provedbe sankcija koju provodi RELEX / sastav za sankcije,
 - važnost naglašavanja određenih postojećih najboljih praksi koje održavaju trenutačne prioritete država članica.

¹ Dokument Vijeća 15579/03, posljednja izmjena u dok. 11205/12.

U ovom se dokumentu pojam „izuzeće” odnosi na upotrebu koja nije zabranjena uredbama, a pojam „odstupanje” na upotrebu koja je zabranjena osim ako je odobri nadležno tijelo². U ovom se dokumentu glagoli u sadašnjem vremenu kojima se prevodi engleski glagol za izražavanje obveze „shall” te oblici glagola „morati” (eng. *must*) i izraza „biti obavezan” (eng. *is obliged*) odnose na pravne obveze koje proizlaze iz uredbi EU-a ili drugog međunarodnog prava, prava Unije ili nacionalnog prava, oblici kondicionala „trebalo bi” (eng. *should*) odnose se na najbolje prakse, a oblici kondicionala „moglo bi” (eng. *might*) ili glagola „moći” (eng. *may*) odnose se na prijedloge koji bi mogli biti prikladni, ovisno o okolnostima i drugim relevantnim zakonima i postupcima.

A. Uvrštenje na popis i identifikacija osoba i subjekata na koje se primjenjuju ciljne mjere ograničavanja

I. Identifikacija osoba ili subjekata uvrštenih na popis

5. Kako bi se poboljšala djelotvornost financijskih mjera ograničavanja i ograničavanja ulaska i kako bi se izbjegli nepotrebni problemi koje izazivaju homonimi ili gotovo identična imena (mogućnost „pogrešnog identiteta”), u trenutku identifikacije trebalo bi biti dostupno što je moguće više podatka za identifikaciju i ti bi se podaci trebali objaviti u trenutku donošenja mjere ograničavanja. Kad je riječ o fizičkim osobama, informacije bi posebice trebale uključivati prezime i ime (također na izvornom jeziku, ako je dostupno) s odgovarajućom transliteracijom kako su navedeni u putnim ispravama ili transliterirani prema normama Međunarodne organizacije civilnog zrakoplovstva (ICAO), pseudonime, spol, datum i mjesto rođenja, državljanstvo, adresu, broj osobne iskaznice ili putovnice. U svakom slučaju, transliteracija u skladu s normama ICAO-a trebala bi biti navedena uvijek i u svim jezičnim verzijama pravnog akta kojim se uvodi mjera ograničavanja. Kad je riječ o subjektima, informacije bi trebale uključivati puni naziv, glavno sjedište, mjesto registracije te datum i broj registracije.

² Iznimke od sankcija EU-a obično su u obliku odstupanja ili izuzeća. Odstupanja znače da se ograničeno (zabranjeno) djelovanje može provesti tek nakon što nacionalno nadležno tijelo izda odobrenje. Izuzeća znače da se ograničenje ne primjenjuje kada se svrha djelovanja podudara s područjem primjene izuzeća, stoga osobe obuhvaćene područjem primjene izuzeća mogu bez odgode provesti dotično djelovanje.

6. Nakon uvrštenja (fizičke ili pravne) osobe ili subjekta na popis trebalo bi redovito preispitivati podatke za identifikaciju kako bi se oni utvrdili i proširili te bi u tome trebali sudjelovati svi koji mogu tome doprinijeti. Trebalo bi uspostaviti postupke kojima će se osigurati takvo redovito preispitivanje u kojem će sudjelovati svi koji mogu tome doprinijeti, a osobito voditelj misije EU-a u dotičnoj trećoj zemlji, nadležna tijela i agencije država članica te financijske institucije. Kad je riječ o mjerama koje su usmjerene protiv stranih režima, svako predstojeće predsjedništvo moglo bi pozvati relevantne voditelje misija EU-a da preispitaju, a gdje je to moguće i izmijene i/ili dopune informacije za identifikaciju osoba ili subjekata uvrštenih na popis. Ažurirani popisi s dodatnim informacijama za identifikaciju donose se u skladu s temeljnim aktom.
7. Trebalo bi uskladiti formate popisa uvrštenih osoba ili subjekata i njihovih podataka za identifikaciju.

II. Tvrdnje u vezi s pogrešnim identitetom

8. Ako informacije o osobi ili subjektu uvrštenima na popis sadrže samo ime te osobe ili tog subjekta, provedba njihova uvrštenja može biti otežana u praksi zbog mogućeg velikog broja podudarnih osoba ili subjekata. Iz toga je vidljiva neophodnost dodatnih podataka za identifikaciju. Međutim, čak i ako postoje dodatni podaci za identifikaciju, ponekad i dalje može biti teško razlikovati osobu ili subjekt uvrštene na popis od osobe ili subjekta koji nisu uvršteni na popis. Ne može se isključiti mogućnost da će se u nekim slučajevima zamrznuti sredstva osobe ili subjekta na koje nisu usmjerene mjere ograničavanja ili da će određenoj osobi biti uskraćen boravak na području država članica EU-a jer se njezini podaci za identifikaciju podudaraju s onima osobe ili subjekta uvrštenih na popis. Države članice i Komisija trebale bi uspostaviti postupke kojima se osigurava da njihovi nalazi u odnosu na tvrdnje u vezi s navodnim pogrešnim identitetom budu dosljedni u tom pogledu. Države članice, Komisija, ESVD i Vijeće trebali bi surađivati kako bi poništili podudaranje do kojeg je došlo zbog nedovoljnih podataka za identifikaciju.

9. U pravilu bi gospodarske subjekte trebalo savjetovati da ne ulaze u poslovni odnos s osobom ili subjektom za koje je utvrđena potpuna podudarnost s dostupnim podacima za identifikaciju osim ako je jasno da nije riječ o osobi ili subjektu uvrštenima na popis. Države članice, Komisija, ESVD i Vijeće trebali bi razmjenjivati informacije ako su identificirali osobu ili subjekt koji nisu uvršteni na popis a čiji se podaci za identifikaciju u potpunosti podudaraju s podacima za identifikaciju osobe ili subjekta uvrštenih na popis. Poslovanje s osobom ili subjektom uvrštenima na popis ne može se opravdati ograničenom dostupnošću podataka za identifikaciju.
- 9.a Međutim, isto je tako važno osigurati da fizičke osobe za koje je utvrđena potpuna podudarnost s dostupnim podacima za identifikaciju a koje tvrde da na njih nisu usmjerene mjere ograničavanja ne budu lišene sredstava nužnih za njihove osnovne potrebe³ za vrijeme provedbe istraga opisanih u stavcima od 10. do 16. u nastavku. Drukčiji pristup doveo bi do toga da se prema osobama koje u konačnici mogu dokazati da se na njih ne odnose mjere ograničavanja postupa strože nego prema osobama na koje su takve mjere doista usmjerene, do te mjere da osobe na koje su usmjerene mjere ograničavanja mogu imati koristi od uobičajenih odstupanja za zadovoljavanje svojih osnovnih potreba.
- 9.b Takvim bi fizičkim osobama trebalo primjerice dopustiti otvaranje novog bankovnog računa, ali bi relevantni gospodarski subjekti s njihovim sredstvima na tom računu trebali preventivno postupati kao da je riječ o zamrznutim sredstvima dok su u tijeku daljnje istrage (vidjeti stavke od 10. do 16. u nastavku) u svrhu utvrđivanja je li ta fizička osoba uvrštena na popis. Tijekom tog prijelaznog razdoblja dotične fizičke osobe trebale bi moći pribaviti relevantna odobrenja nadležnog nacionalnog tijela. Međutim, ako se poslije ispostavi da one nisu uvrštene na popis i da odobrenje nije potrebno, ukinut će se zamrzavanje imovine i odobrenja više neće biti neophodna. Gospodarski subjekti mogu se pozvati na zaštitu predviđenu klauzulom o izuzeću od odgovornosti (vidjeti stavak 37. u nastavku) u slučaju eventualnih tvrdnji da su pogrešno zamrznuli imovinu osobe koja nije uvrštena na popis.

³ Na primjer, ako izbjeglica treba pristup bankovnom računu kako bi primala naknade socijalne skrbi.

a) Istraga koju provode nadležna tijela

10. Ako osoba/subjekt čija su sredstva ili gospodarski izvori zamrznuti tvrdi da nije osoba ili subjekt na koje su usmjerene mjere ograničavanja, trebala bi se obratiti financijskoj instituciji u kojoj su sredstva ili gospodarski izvori zamrznuti ili nadležnom tijelu kako je navedeno na internetskim stranicama iz priloga uredaba EU-a. Ako su kreditna ili financijska institucija ili drugi gospodarski subjekt u dvojbi je li njihov klijent doista osoba ili subjekt koji su uvršteni na popis, trebali bi upotrijebiti sva raspoloživa sredstva kako bi utvrdili identitet tog klijenta. Ako ne mogu riješiti tu dvojbu, gospodarski subjekt trebao bi o tome obavijestiti nadležna tijela mjerodavne države članice.
11. Ako osoba koja želi ući u EU tvrdi da nije osoba uvrštena na popis na temelju mjera ograničavanja i/ili ako su granična tijela / tijela nadležna za imigraciju, nakon što su iskoristila sva raspoloživa sredstva kako bi utvrdila identitet te osobe, u dvojbi je li ta osoba doista uvrštena na popis, granična tijela / tijela nadležna za imigraciju trebala bi o toj tvrdnji ili istrazi u vezi s dvojbom obavijestiti nadležna tijela mjerodavne države članice⁴.
12. U oba slučaja nadležna tijela trebala bi razmotriti tu tvrdnju ili istragu u vezi s dvojbom⁵.

b) Zaključak o pogrešnom identitetu

⁴ Ponekad su tijela nadležna za imigraciju ujedno i nadležna tijela.

⁵ U slučaju uvrštenja na popis na temelju rezolucija Vijeća sigurnosti UN-a nadležnim tijelima može biti teško samostalno provesti takvo razmatranje; u takvim slučajevima trebalo bi slijediti postupak utvrđen u točki (c) podtočki ii.

13. U slučaju da nadležna tijela nakon razmatranja pitanja zaključče da, uzimajući u obzir sve relevantne činjenice i okolnosti, dotična osoba ili subjekt nije osoba ili subjekt koji su uvršteni na popis, trebala bi o tome obavijestiti dotičnu osobu ili subjekt i/ili relevantne gospodarske subjekte ili granična tijela / tijela nadležna za imigraciju. Također bi, prema potrebi, o tome trebala obavijestiti druge države članice, Komisiju, ESVD i Vijeće, osobito zbog mogućnosti da dotična osoba ili subjekt naiđu na slične probleme u drugim državama članicama.
14. U slučaju da nadležna tijela nakon razmatranja pitanja zaključče da, uzimajući u obzir sve relevantne činjenice i okolnosti, dotična osoba ili subjekt *jesu* osoba ili subjekt koji su uvršteni na popis, trebala bi o tome, prema potrebi, obavijestiti dotičnu osobu ili subjekt i/ili relevantne gospodarske subjekte ili granična tijela / tijela nadležna za imigraciju.

c) Nesigurnost u vezi s tvrdnjom

(i) Slučajevi koji se odnose na samostalne mjere ograničavanja EU-a

15. U slučaju da nadležna tijela *ne* mogu utvrditi točnost tvrdnje o pogrešnom identitetu, a ta tvrdnja nije očito neosnovana, potrebno je, ako je relevantno, o tome obavijestiti države članice, Komisiju i ESVD te bi se o toj tvrdnji i pitanju trebalo raspravljati u Vijeću, po mogućnosti na temelju dodatnih informacija koje treba dostaviti država koja je uputila prijedlog za uvrštenje dotične osobe na popis ili koje trebaju, prema potrebi, dostaviti voditelji misije EU-a u dotičnoj trećoj zemlji kako bi se utvrdilo je li doista posrijedi slučaj pogrešnog identiteta.

(ii) Slučajevi koji se odnose na mjere ograničavanja koje se uvode na temelju rezolucija Vijeća sigurnosti UN-a

16. Ako nadležna tijela *ne* mogu utvrditi točnost tvrdnje o pogrešnom identitetu, a ta tvrdnja nije očito neosnovana, trebala bi, ako je relevantno, o tome obavijestiti države članice i Komisiju. Država članica koja je provela istragu o tvrdnji ili Komisija trebale bi se savjetovati s Odborom za sankcije UN-a osnovanim mjerodavnom rezolucijom Vijeća sigurnosti UN-a i, po mogućnosti putem tog odbora, s državom koja je uputila prijedlog za uvrštenje na popis. To se pitanje, prema potrebi, može uputiti spomenutom odboru kako bi o njemu donio mjerodavni zaključak. Države članice i Komisija trebale bi biti obaviještene o svakom takvom mjerodavnom zaključku.

d) Sudski nalazi

17. Ako sud države članice donese odluku o bilo kojoj tvrdnji u vezi s pogrešnim identitetom, nadležna tijela dotične države trebala bi o tome obavijestiti sve druge države članice, Komisiju i ESVD.

III. Uklanjanje s popisa

a) Uklanjanje s popisa u okviru samostalnih sankcija EU-a

18. Za vjerodostojnost i legitimnost mjera ograničavanja ključan je transparentan i djelotvoran postupak uklanjanja s popisa. Takav bi postupak također mogao unaprijediti kvalitetu odluka o uvrštenju na popis. Uklanjanje s popisa moglo bi biti primjereno u raznim slučajevima, među ostalim zbog dokaza o pogrešnom uvrštenju na popis, relevantne kasnije promjene činjenica, pojave dodatnih dokaza, smrti osobe uvrštene na popis ili likvidacije subjekta uvrštenog na popis. U osnovi, uklanjanje s popisa primjereno je u svim slučajevima u kojima više nisu ispunjeni kriteriji za uvrštenje na popis.

19. Pri razmatranju zahtjeva za uklanjanje s popisa⁶, trebalo bi uzeti u obzir sve relevantne informacije. Osim podnošenja zahtjeva za uklanjanje s popisa, provodi se redovito preispitivanje, kako je predviđeno u relevantnom pravnom aktu, u kojem sudjeluju sve države članice kako bi se razmotrilo postoje li i dalje razlozi za zadržavanje osobe ili subjekta na popisu.
20. Tijekom pripreme za takva redovita preispitivanja, trebalo bi zatražiti mišljenje države koja je uputila prijedlog za uvrštenje na popis o tome je li relevantni unos potrebno zadržati na popisu, a sve države članice trebale bi razmotriti imaju li dodatne relevantne informacije koje bi mogle proslijediti. Svaku odluku o uklanjanju s popisa trebalo bi provesti čim prije moguće.
21. Osobe i subjekti uvršteni na popis mogu pokrenuti postupak protiv akta koji se na njih odnosi⁷. Takvi se postupci vode pred Općim sudom EU-a. Žalbu na presudu Općeg suda razmatra Sud⁸.

⁶ Za postupovne pojedinosti u vezi sa zahtjevima za uklanjanje s popisa u okviru samostalnih mjera EU-a vidjeti Smjernice, Prilog I. stavke 19. i 20.

⁷ Sud EU-a odlučio je da se i treća država može smatrati „pravnom osobom” na koju se izravno odnose sankcije EU-a te da može podnijeti tužbu za poništenje iako EU nema recipročno pravo pred sudovima trećih država (Venezuela protiv Vijeća, C-872/19 P).

⁸ Na primjer, Sud je u žalbenom postupku odlučio da, ako se odluka EU-a o uvrštenju na popis donese i naknadno produlji na temelju postupka treće države protiv osobe uvrštene na popis, EU mora dokazati da osoba u toj trećoj državi uživa razinu zaštite u pogledu prava na obranu i djelotvornog sudskog preispitivanja, koja je jednaka zaštiti koja se pruža u EU-u (Azarov protiv Vijeća, C-530/17 P).

22. Poništenje akata kojima se uvode mjere ograničavanja protiv osobe ili subjekta ne proizvodi učinke odmah nakon što Sud donese presudu, osim ako je tako izričito navedeno u presudi. Učinci svih akata koji su poništeni u prvom stupnju zadržavaju se do isteka razdoblja za podnošenje žalbe Sudu (dva mjeseca i deset dana od obavijesti o presudi). Tijekom tog razdoblja mjerodavne institucije EU-a mogu ispraviti utvrđene povrede donošenjem, prema potrebi, novih mjera ograničavanja u odnosu na dotične osobe i subjekte. Umjesto toga, institucija EU-a može podnijeti žalbu, a u tom slučaju uvrštenje na popis ostaje u potpunosti na snazi dok traje žalbeni postupak. Nakon spomenutog razdoblja od dva mjeseca i deset dana mjere ograničavanja protiv te osobe ili subjekta prestati će važiti ili bi mogle u potpunosti ostati na snazi, ovisno o tome odluče li institucija ili drugi akteri poduzeti neke od navedenih koraka.

b) Uklanjanje s popisa u okviru UN-a (kontaktne točka, ombudsman)

23. Vijeće sigurnosti UN-a 19. prosinca 2006. usvojilo je rezoluciju 1730 (2006), kojom je glavni tajnik uspostavio kontaktne točke u okviru tajništva za zaprimanje zahtjeva za uklanjanje s popisa. Podnositelji zahtjeva, osim onih čija su imena navedena na popisu sankcija za Al Qaidu mogu podnijeti zahtjeve za uklanjanje s popisa ili putem kontaktne točke ili putem države u kojoj imaju boravište ili čiji su građani. Podnositelji zahtjeva čija su imena navedena na popisu sankcija za Al Qaidu mogu podnijeti zahtjeve za uklanjanje s popisa putem Ureda ombudsmana⁹.
24. Ako je osoba uklonjena s popisa sankcija UN-a, u odgovarajućim pravnim aktima EU-a unose se relevantne izmjene.

⁹ Za postupovne pojedinosti u vezi sa zahtjevima za uklanjanje s popisa u okviru mjera UN-a vidjeti <http://www.un.org/sc/committees>.

B. Financijske mjere ograničavanja

I. Zakonodavni okvir

25. Uredbe EU-a kojima se uvode mjere zamrzavanja izravno se primjenjuju u državama članicama EU-a i nije ih potrebno prenijeti u nacionalno pravo. Međutim, uredbama o sankcijama od država članica zahtijeva se da donesu zakonodavstvo kojim se predviđaju kazne za kršenje mjera ograničavanja. Njima se također predviđa da države članice imenuju nadležna tijela utvrđena u uredbama i da ih navode na internetskim stranicama iz prilogâ tim uredbama, što može podrazumijevati provedbene mjere na nacionalnoj razini. Osim zakonodavstva koje je donijela Unija, države članice trebale bi, ako je potrebno, uspostaviti dodatni zakonodavni okvir, zakone ili propise kojima se omogućuje zamrzavanje sredstava i financijske imovine te gospodarskih izvora osoba i subjekata na koje se primjenjuju mjere ograničavanja na nacionalnoj razini, uključujući osobe ili subjekte koji su uključeni u teroristička djela, i zabranjuje stavljanje na raspolaganje sredstava i gospodarskih izvora takvim osobama i subjektima ili u njihovu korist, posebice putem administrativnih mjera zamrzavanja i/ili upotrebom sudskih naloga za zamrzavanje koji imaju istovjetan učinak. To bi trebalo biti u skladu s mjerodavnim standardima FATF-a, posebice Preporukom 6. o ciljanim financijskim sankcijama u vezi s terorizmom i financiranjem terorizma¹⁰.
26. Takve mjere trebale bi nacionalnim tijelima omogućiti da bez odlaganja zatraže i ostvare zamrzavanje svih sredstava i gospodarskih izvora koji pripadaju ili su u vlasništvu ili u posjedu ili pod kontrolom osobe ili subjekta uvrštenih na popis u nadležnosti dotične države članice, a mogu biti usmjerene i na osobe i subjekte čije su podrijetlo, glavne aktivnosti i ciljevi unutar Europske unije. One bi također trebale biti temelj za mjere zamrzavanja koje ovise o donošenju odluka o mjerama EU-a kojima se provode rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a¹¹.

¹⁰ Standardi FATF-a sastoje se od 40 preporuka o sprečavanju pranja novca i financiranja terorizma te širenja oružja, a dostupni su na stranici <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/fatf%20recommendations%202012.pdf>.

¹¹ Ne dovodeći u pitanje donošenje uredbe EU-a o mjerama ograničavanja protiv unutarnjih terorista u EU-u na temelju članka 75. UFEU-a.

27. Odjeljci u nastavku sadrže najbolje prakse za provedbu Unijinih mjera zamrzavanja i mogu poslužiti i kao relevantne smjernice za provedbu nacionalnih mjera zamrzavanja.

II. Administrativno i sudsko zamrzavanje, zapljena i oduzimanje

28. Administrativno zamrzavanje općenito bi se moglo smatrati aktom koji ponajprije pruža osnovu za sveobuhvatno sprečavanje svih vrsta upotrebe zamrznutih sredstava i gospodarskih izvora i svih transakcija osobe ili subjekta koje je nadležno tijelo uvrstilo na popis. Administrativno zamrzavanje treba se razlikovati od sudskog zamrzavanja, zapljene i oduzimanja koji se ne mogu nametnuti u okviru mjera ograničavanja, već samo kao nacionalna izvršna mjera.
29. Preventivno zamrzavanje, zapljena i oduzimanje mogu se primijeniti kao kazna za kršenje mjera ograničavanja ako je to predviđeno nacionalnim zakonodavstvom o kaznama primjenjivima u slučaju kršenja sankcija¹².

III. Opseg finansijskih mjera ograničavanja

30. U kontekstu uredaba EU-a finansijske mjere ograničavanja sastoje se od:
- zamrzavanja sredstava i gospodarskih izvora osoba i subjekata uvrštenih na popis te
 - zabrane stavljanja na raspolaganje sredstava i gospodarskih izvora takvim osobama i subjektima.
31. U svakoj je uredbi definirano značenje pojmova „zamrzavanje sredstava”, „zamrzavanje gospodarskih izvora”, „sredstva” i „gospodarski izvori” te su predviđena sva izuzeća i odstupanja od mjera. U Smjernicama su navedene neke standardne formulacije u tu svrhu.

¹² Uredbama o sankcijama od država članica zahtijeva se da donesu zakonodavstvo kojim se predviđaju kazne za kršenje mjera ograničavanja – vidjeti stavak 19.

32. Financijske mjere ograničavanja ne uključuju promjenu u vlasništvu zamrznutih sredstava i gospodarskih izvora te nisu kaznene mjere.
33. Nakon stupanja na snagu, uredbe kojima se uvode mjere zamrzavanja imaju prednost nad svim neuskladivim ugovornim odnosima. Stoga se uredbe primjenjuju bez obzira na prava dodijeljena ili obveze predviđene bilo kojim ugovorom koji je stupio na snagu prije stupanja na snagu tih uredaba te isključuju dovršenje akata kojima se provode ugovori sklopljeni prije stupanja na snagu tih uredaba¹³.
34. Zamrzavanje obuhvaća sva sredstva i gospodarske izvore koji pripadaju ili su u vlasništvu osoba i subjekata uvrštenih na popis, ujedno i ona koja su u posjedu takvih osoba i subjekata ili pod njihovom kontrolom. Pojmove posjeda i kontrole trebalo bi tumačiti tako da obuhvaćaju sve slučajeve u kojima osoba ili subjekt uvršteni na popis nemaju pravo vlasništva, ali zakonski mogu raspolagati sredstvima ili gospodarskim izvorima koji nisu u njihovu vlasništvu ili ih prenositi, bez prethodnog odobrenja pravnog vlasnika. Smatra se da osoba uvrštena na popis posjeduje sredstva ili gospodarske izvore ili da su oni pod njezinom kontrolom, među ostalim, ako:
- (a) ima novčanice ili dužničke certifikate izdane na nositelja,
 - (b) u svojim prostorima ima pokretnine u zajedničkom vlasništvu s osobom ili subjektom koji nisu uvršteni na popis,
 - (c) ima punomoć ili slične ovlasti zastupanja vlasnika koje joj omogućuju da zatraži prijenos sredstava kojih nije vlasnik (npr. u svrhu upravljanja određenim bankovnim računom), ili
 - (d) roditelj je ili staratelj koji upravlja bankovnim računom maloljetnika u skladu s primjenjivim nacionalnim pravom.
- Pojmovi vlasništva i kontrole u kontekstu zabrane stavljanja na raspolaganje sredstava i gospodarskih izvora podrobnije su opisani u dijelu VIII. odjeljku B.

¹³ Presuda u predmetu Möllendorf, C-117/06, EU:C:2007:596, točka 62.

35. U načelu, zamrzavanje ne bi trebalo utjecati na sredstva i gospodarske izvore koji ne pripadaju niti su u vlasništvu ili u posjedu ili pod kontrolom osoba ili subjekata uvrštenih na popis. Stoga, na primjer, time nisu obuhvaćena sredstva i gospodarski izvori poslodavca koji nije uvršten na popis a koji zapošljava osobu uvrštenu na popis, osim ako su u posjedu ili pod kontrolom te osobe. Isto tako, nisu obuhvaćena sredstva i gospodarski izvori subjekta koji nije uvršten na popis čija je pravna osobnost zasebna u odnosu na osobu ili subjekt uvrštene na popis, osim ako su u posjedu ili pod kontrolom osobe ili subjekta uvrštenih na popis. Međutim, u praksi su u potpunosti obuhvaćena sredstva i gospodarski izvori u zajedničkom vlasništvu osobe ili subjekta uvrštenih na popis i osobe ili subjekta koji nisu uvršteni na popis.
36. Osoba ili subjekt koji nisu uvršteni na popis mogu naknadno zatražiti ovlaštenje za upotrebu takvih sredstava i gospodarskih izvora, što može uključivati raskidanje zajedničkog vlasništva kako bi se mogao odmrznuti udio te osobe.

Izuzeće od odgovornosti

37. Osoba ili subjekt koji izvršavaju zamrzavanje, a pritom postupaju s pažnjom i u dobroj vjeri da je to djelovanje u skladu s uredbom, ne smatraju se odgovornima¹⁴ u odnosu na pogođenu osobu ili subjekt. Djelovanja osoba i subjekata ne mogu podrazumijevati odgovornost ako osobe ili subjekti nisu znali ili nisu imali opravdane razloge za sumnju da bi se njima mogle prekršiti mjere ograničavanja. U tu svrhu u većinu uredaba uvrštena je klauzula o izuzeću od odgovornosti, a standardna formulacija navedena je u dijelu III. odjeljku G Smjernica.

¹⁴ Uključujući kazneno, vidjeti presudu u predmetu Mohsen Afrasiabi i drugi, C-72/11, EU:C:2011:874, točka 55.).

38. Osoba ili subjekt koji poštuju obveze na temelju uredaba ne smatraju se odgovornima u odnosu na osobu ili subjekt uvrštene na popis za bilo koju štetu koju zbog toga mogu pretrpjeti osoba ili subjekt uvršteni na popis. Teret dokazivanja da takav zahtjev za odštetom nije zabranjen na osobi je koja traži izvršenje tog zahtjeva. U tu svrhu u nekoliko uredaba uvrštena je klauzula o odsustvu zahtjeva za potraživanje, a standardna formulacija navedena je u dijelu III. odjeljku H Smjernica.

IV. Uloga gospodarskih subjekata i građana

39. Uredbe kojima se uvode mjere zamrzavanja primjenjuju se, među ostalim, na pravne subjekte iz EU-a i druge gospodarske subjekte, uključujući financijske i kreditne institucije, koji u cijelosti ili djelomično posluju u EU-u te na državljane EU-a.
40. Zakonodavstvo o sprečavanju pranja novca nekim vrstama djelatnosti i zanimanjima nalaže određene zahtjeve u pogledu provjere identiteta kupaca i odbijanja anonimnih transakcija u utvrđenim okolnostima. U nekim slučajevima uredbama kojima se uvode financijske mjere ograničavanja mogu se gospodarskim subjektima nametnuti dodatne obveze u vezi s poznavanjem svojih klijenata. U tu svrhu vidjeti također dio VIII. odjeljak B. o vlasništvu i kontroli.

41. Sve osobe i subjekti u nadležnosti Unije obvezni su obavijestiti nadležna tijela o informacijama kojima raspolažu a koje bi mogle olakšati primjenu financijskih mjera ograničavanja. To uključuje pojedinosti o zamrznutim računima (imatelj računa, broj računa, vrijednost zamrznutih sredstava) i druge pojedinosti koje mogu biti korisne, npr. podatke o identitetu osoba ili subjekata uvrštenih na popis i, prema potrebi, pojedinosti o dolaznim transferima koji se knjiže u korist zamrznutog računa u skladu sa specifičnim aranžmanima financijskih i kreditnih institucija, pokušaje klijenata ili drugih osoba da sredstva ili gospodarske izvore stave bez ovlaštenja na raspolaganje osobi ili subjektu uvrštenima na popis i informacije koje ukazuju na izbjegavanje mjera zamrzavanja. Također su obvezni surađivati s nadležnim tijelima pri provjeri informacija. Prema potrebi, mogli bi ujedno dostaviti pojedinosti o osobama i subjektima čija su imena vrlo slična ili identična onima osoba ili subjekata uvrštenih na popis.

V. Upotreba informacija od strane nadležnih tijela

42. Uredbama je predviđeno da nadležna tijela mogu upotrebljavati informacije koje primaju isključivo u svrhe za koje su dostavljene. Te svrhe obuhvaćaju osiguravanje djelotvorne provedbe mjera i izvršavanja zakonodavstva te, ako je predviđeno uredbom, suradnju s mjerodavnim odborom za sankcije UN-a. Stoga, kako je predviđeno mjerodavnim uredbama ili mjerodavnim nacionalnim zakonodavstvom, nadležnim tijelima dopušteno je razmjenjivati informacije, među ostalim, s:

- Komisijom, Vijećem, ESVD-om i nadležnim tijelima drugih država članica,
- tijelima za izvršavanje zakonodavstva, mjerodavnim sudovima nadležnima za izvršavanje uredaba kojima se uvode mjere zamrzavanja i zakonodavstva o sprečavanju pranja novca,
- drugim istražnim tijelima i tijelima nadležnima za kazneni progon,
- nadležnim odborom za sankcije UN-a i
- kreditnim i financijskim institucijama, u mjeri u kojoj je to potrebno za primjenu financijskih mjera ograničavanja ili za sprečavanje pranja novca.

43. Nadležna tijela ne bi trebalo sprečavati u tome da, u skladu sa svojim nacionalnim pravom, razmjenjuju informacije s mjerodavnim tijelima relevantnih trećih zemalja i međusobno, ako je to potrebno radi olakšavanja povrata otuđene imovine. Uredbama je predviđeno da nadležna tijela i Komisija trebaju međusobno razmjenjivati relevantne informacije¹⁵.

VI. Sredstva

a) Zamrzavanje sredstava koja pripadaju ili su u vlasništvu ili u posjedu ili pod kontrolom osoba ili subjekata uvrštenih na popis

44. Zamrzavanje sredstava, za razliku od oduzimanja, ne utječe na vlasništvo nad dotičnim sredstvima. Osobe koje posjeduju ili imaju pod kontrolom sredstva u vlasništvu osobe ili subjekta uvrštenih na popis (npr. ako su sredstva predana kreditnoj instituciji kao kolateral), ne trebaju prestati posjedovati ili kontrolirati ta sredstva niti dobiti odobrenje da s time nastave.
45. Za sve vrste upotrebe sredstava i upravljanja njima, premještanja i promjena, kao što je upravljanje portfeljem, neovisno o tome realiziraju li ih osoba uvrštena na popis ili druga osoba koja posjeduje ili kontrolira takva sredstva, potrebno je prethodno odobrenje. Zajedničko vlasništvo nad sredstvima ne poništava taj zahtjev, čak i ako uredbama nije predviđeno zamrzavanje vlasništva treće strane kao takvog.
46. Vjerovnici osobe ili subjekta uvrštenih na popis, mogu, bez odobrenja, svoja financijska potraživanja (tj. potraživanja koja predstavljaju financijsku korist) od osobe ili subjekta uvrštenih na popis prenijeti na bilo koju osobu koja nije uvrštena na popis. Međutim, osobi ili subjektu uvrštenima na popis potrebno je odobrenje kako bi svoje financijsko potraživanje od određene osobe ili subjekta prenijeli na bilo koju drugu osobu.

¹⁵ Vidjeti na primjer članak 9. stavak 3. Uredbe Vijeća (EU) br. 270/2011 od 21. ožujka 2011. o mjerama ograničavanja usmjerenima protiv određenih osoba, subjekata i tijela s obzirom na stanje u Egiptu.

47. Zabranjeno je ostvarivanje prava prijeboja od strane osobe ili subjekta uvrštenih na popis ili osobe ili subjekta koji nisu uvršteni na popis u odnosu na potraživanja od osobe ili subjekta uvrštenih na popis, osima ako za to postoji prethodno odobrenje.
48. Uredbe ne dopuštaju oduzimanje gotovine i sredstava koje osoba uvrštena na popis ima uza se; takvo oduzimanje može biti prikladno u određenim okolnostima u skladu s nacionalnim pravom. Međutim, nadležna tijela obvezna su spriječiti da se sredstva premještaju, prenose, izmjenjuju, upotrebljavaju te da se njima pristupa ili upravlja na način koji je zabranjen uredbama. Ako nadležna tijela znaju da osoba uvrštena na popis ima uz sebe gotovinu ili druga sredstva, ona mogu iskoristiti ovlasti u sklopu postojećeg pravnog okvira, kao što je zakonodavstvo u području borbe protiv terorizma i sprečavanja pranja novca. Države članice mogu biti obvezne poštovati povlastice i imunitete dodijeljene osobi uvrštenoj na popis u skladu s međunarodnim pravom, što može ograničiti moguća djelovanja¹⁶.

b) Stavljanje sredstava na raspolaganje osobi ili subjektu uvrštenima na popis

49. Stavljanje sredstava na raspolaganje osobi ili subjektu uvrštenima na popis, bez obzira na to je li ono u obliku plaćanja za robu i usluge ili u obliku donacije, kako bi se vratila sredstva koja su prethodno bila vezana ugovornim odnosom, ili na bilo koji drugi način općenito je zabranjeno osim ako to nadležno tijelo odobri na temelju mjerodavnog odstupanja utvrđenim uredbom (vidjeti također dio X. o odstupanjima).
50. Međutim na zamrznuti račun mogu se bez prethodnog odobrenja knjižiti obračunate kamate i plaćanja dospjela na temelju prethodnih ugovora, sporazuma ili obveza¹⁷.

¹⁶ Na primjer, ako osoba uvrštena na popis putuje u sjedište međunarodne organizacije te se primjenjuju posebne odredbe relevantnog sporazuma o sjedištu.

¹⁷ Vidjeti Smjernice, stavak 83., podstavak 2.

51. Uz navedene slučajeve, prethodno odobrenje potrebno je trećoj strani koja inicira prijenos sredstava osobi uvrštenoj na popis. Financijskoj ili kreditnoj instituciji u EU-u koja prima sredstva koja treća strana prenosi na zamrznuti račun dopušteno je knjižiti takva sredstva na taj račun bez prethodnog odobrenja¹⁸. Ako osoba prenese sredstva na zamrznuti račun bez prethodnog odobrenja, ali tvrdi da je to učinila pogreškom, trebat će zatražiti odobrenje za povrat sredstava, čime se nadležnom tijelu omogućuje da provjeri tu tvrdnju. Međutim, financijska institucija može, bez odobrenja, u svojem računovodstvenom sustavu ispraviti vlastiti nenamjerni prijenos sredstava na zamrznuti račun.
52. U nacionalnom pravu mogu se utvrditi postupci za postupanje sa sredstvima koja su predmet pokušaja prijenosa kojim se krše mjere ograničavanja.

VII. Gospodarski izvori

a) Zamrzavanje gospodarskih izvora koji pripadaju ili su u vlasništvu ili u posjedu ili pod kontrolom osoba ili subjekata uvrštenih na popis

53. Gospodarski se izvori zamrzavaju kako bi se spriječila njihova upotreba kao usporedne ili zamjenske valute i kako bi se izbjeglo zaobilaženje zamrzavanja sredstava. Stoga bi nadležna tijela trebala nastojati spriječiti da osobe i subjekti na koje se odnose mjere ograničavanja ostvaruju financijske ili ekonomske koristi (npr. sredstva, dobra ili usluge) od gospodarskih izvora. Sprečavanje osobne potrošnje ili upotrebe gospodarskih izvora nije poželjno ni predviđeno.

¹⁸ Vidjeti Smjernice, stavak 84.

54. Uredbe ne zabranjuju osobnu upotrebu zamrznutih gospodarskih izvora (npr. stanovanje u vlastitoj kući ili vožnja vlastitog automobila) te za nju nije potrebno odobrenje. Imovina koja je prikladna isključivo za osobnu upotrebu ili potrošnju i osoba uvrštena na popis ne može je upotrijebiti za stjecanje sredstava, dobara ili usluga nije obuhvaćena definicijom „gospodarskih izvora”. Stoga ona nije obuhvaćena uredbama i nije potrebno odobrenje za stavljanje takve imovine na raspolaganje osobi uvrštenoj na popis.
55. Međutim, ako upotreba zamrznutih gospodarskih izvora dovodi do gospodarske aktivnosti koja bi osobi uvrštenoj na popis mogla omogućiti stjecanje financijskih sredstava, dobara ili usluga (npr. ako osoba uvrštena na popis želi iznajmiti svoju kuću ili upotrebljavati svoj automobil kao taksi), bit će potrebno prethodno odobrenje.
56. Prethodno odobrenje potrebno je za sve vrste upotrebe gospodarskih izvora kojima se osobi uvrštenoj na popis osiguravaju financijska sredstva, dobra ili usluge, bez obzira na to je li riječ o upotrebi od strane osobe uvrštene na popis ili druge osobe koja posjeduje ili kontrolira takva sredstva. Zajedničko vlasništvo nad gospodarskim izvorom ne poništava taj zahtjev, čak i ako uredbama nije predviđeno zamrzavanje vlasništva treće strane kao takvog.

b) Stavljanje gospodarskih izvora na raspolaganje

57. Stavljanje gospodarskih izvora na raspolaganje osobi ili subjektu uvrštenima na popis, među ostalim darovanjem, prodajom, trampom ili povratom gospodarskih izvora u posjedu ili pod kontrolom treće strane, zabranjeno je bez prethodnog odobrenja nadležnog tijela na temelju mjerodavne uredbe.

58. Stavljanje na raspolaganje imovine koja nije prikladna isključivo za osobnu upotrebu ili potrošnju i osoba uvrštena na popis ne može je upotrijebiti za stjecanje financijskih sredstava, dobara ili usluga, ne predstavlja „stavljanje gospodarskih izvora na raspolaganje” u smislu uredaba i stoga za to nije potrebno odobrenje (vidjeti također dio X. o odstupanjima).
59. Prema tumačenju Suda pojam „stavljanje gospodarskih izvora na raspolaganje”, koji nije definiran u uredbama, ima široko značenje. Ne označava specifičnu pravnu kategoriju akta, nego obuhvaća sve akte koji su na temelju primjenjivog nacionalnog prava potrebni kako bi se određenoj osobi omogućilo da djelotvorno stekne pravno punog raspolaganja dotičnim gospodarskim izvorom. Zabrana stavljanja gospodarskih izvora na raspolaganje primjenjuje se na sve načine stavljanja gospodarskog izvora na raspolaganje, bez obzira na uvjete. Činjenica da se gospodarski izvori stavljaju na raspolaganje uz naknadu koja se može smatrati adekvatnom stoga je nebitna¹⁹.
60. Mjerama zamrzavanja ne zahtijeva se od osoba koje posjeduju ili kontroliraju gospodarske izvore u vlasništvu osobe ili subjekta uvrštenih na popis (npr. ako je odobren najam pokretnine ili ako je pokretnina predana kao kolateral) da vrate te gospodarske izvore vlasniku te nije potrebno odobrenje za daljnji takav posjed ili kontrolu. Međutim, s obzirom na to da su ti gospodarski izvori zamrznuti, za svaki novi ugovorni odnos u vezi s njihovom upotrebom ili raspolaganjem njima potrebno je prethodno odobrenje.

Uredbe ne zabranjuju opskrbu kućanstava komunalnim uslugama kao što su plin, električna energija, voda i telefonske linije jer te usluge zbog svoje potrošne prirode nisu prenosive.

¹⁹ Presuda u predmetu Möllendorf, EU:C:2006:596, točke 51., 56., 58. i 59.

VIII. Vlasništvo i kontrola

Obrazloženje

62. Sredstva i gospodarski izvori koji pripadaju ili su u vlasništvu ili u posjedu ili pod kontrolom fizičkih ili pravnih osoba uvrštenih na popis moraju se zamrznuti. Pod uvjetima utvrđenima u stavku 35. to uključuje imovinu u vlasništvu subjekata koji nisu uvršteni na popis, a koji su u vlasništvu ili pod kontrolom osoba ili subjekata uvrštenih na popis.

Vlasništvo

63. Kriterij koji treba uzeti u obzir pri procjeni je li pravna osoba ili subjekt u vlasništvu druge osobe ili subjekta jest posjeduju li ta druga osoba ili subjekt 50 % ili više vlasničkih prava subjekta ili u njemu imaju većinski udjel²⁰. Ako je taj kriterij zadovoljen, smatra se da je pravna osoba ili subjekt u vlasništvu druge osobe ili subjekta.

Pri procjeni vlasništva trebalo bi uzeti u obzir i agregirano vlasništvo nad subjektom. Na primjer, ako je jedna osoba uvrštena na popis vlasnik 30 % subjekta, a druga osoba uvrštena na popis vlasnik 25 % subjekta, u načelu bi se trebalo smatrati da je subjekt u vlasništvu osoba uvrštenih na popis.

²⁰ Kriterij kao u definiciji predviđenoj Uredbom 2580/2001.

64. Kriteriji koje treba uzeti u obzir pri procjeni je li pravna osoba ili subjekt pod kontrolom druge osobe ili subjekta, samostalno ili na temelju sporazuma s drugim dioničarem ili drugom trećom stranom mogli bi, među ostalim, uključivati:

- a. pravo ili ostvarivanje prava na imenovanje ili smjenjivanje većine članova administrativnog, upravnog ili nadzornog tijela takve pravne osobe ili subjekta;
- b. imenovanje, isključivo na temelju ostvarivanja nečijih glasačkih prava, većine članova administrativnih, upravnih ili nadzornih tijela pravne osobe ili subjekta koji su obnašali dužnost u sadašnjoj i prethodnoj financijskoj godini;
- c. samostalni nadzor, na temelju sporazuma s drugim dioničarima u pravnoj osobi ili subjektu ili s članovima pravne osobe ili subjekta, nad većinom glasačkih prava dioničara ili članova u toj pravnoj osobi ili subjektu;
- d. pravo na ostvarivanje prevladavajućeg utjecaja na pravnu osobu ili subjekt, na temelju sporazuma sklopljenog s tom pravnom osobom ili subjektom ili na temelju odredbe u memorandumu ili statutu te pravne osobe ili subjekta, ako se pravom kojim je uređena ta pravna osoba ili subjekt dopušta da ta pravna osoba ili subjekt podliježe takvom sporazumu ili odredbi;
- e. ovlasti za *de facto* ostvarivanje prava prevladavajućeg utjecaja iz točke (d), a da se pritom ne bude nositelj tog prava²¹;
- f. pravo na upotrebu cjelokupne ili djelomične imovine pravne osobe ili subjekta;
- g. upravljanje poslovanjem pravne osobe ili subjekta na jedinstvenoj osnovi uz istodobno objavljivanje konsolidiranih financijskih izvješća;
- h. solidarno preuzimanje financijskih obveza pravne osobe ili subjekta ili pružanje jamstava toj pravnoj osobi ili subjektu.

²¹ Uključujući, na primjer, putem fiktivnog društva.

65. Ako je zadovoljen neki od tih kriterija smatra se da je pravna osoba ili subjekt pod kontrolom druge osobe ili subjekta osim ako se može utvrditi suprotno i to za svaki slučaj zasebno.
66. Zadovoljavanje navedenih kriterija vlasništva ili kontrole može se opovrgnuti za svaki slučaj zasebno.
67. U sljedećim se primjerima opisuju okolnosti koje mogu biti pokazatelji da osoba ili subjekt koji su uvršteni na popis imaju kontrolu nad subjektom koji nije uvršten na popis. Ti primjeri nisu iscrpni i služe samo kao ogledne smjernice.

a) Većinski udjel

- Osoba uvrštena na popis najveći je dioničar društva u usporedbi s drugim dioničarima. Na primjer, uvrštena osoba ima udjel od 40 %, dok drugi dioničari imaju svaki po 10 %. Takva situacija može zahtijevati daljnju analizu toga ispunjava li osoba uvrštena na popis neki od navedenih kriterija kontrole (na primjer, ovlast za imenovanje većine direktora u upravnom odboru).

b) Mogućnost otkupa

- Došlo je do otkupa od strane uprave, pri čemu prethodni vlasnik koji je uvršten na popis može otkupiti društvo po povoljnim uvjetima. To može zahtijevati daljnju analizu toga ima li prethodni vlasnik koji je uvršten na popis kontrolu, posebno ako je moguće jednostavno se pozvati na te uvjete.

c) Prijenos dionica neposredno prije ili nakon uvrštenja na popis

- Prijenos relevantnog broja dionica u subjektu koji nije uvršten na popis na novog vlasnika neposredno prije ili nakon (ako je to dopušteno relevantnim uredbama Vijeća) uvrštenja osobe na popis također može upućivati na to da je osoba uvrštena na popis zadržala kontrolu te bi moglo pokrenuti daljnju istragu o utjecaju prethodnog vlasnika na novog vlasnika. „Relevantni” broj dionica nije samo velik broj dionica, nego i manji broj koji prodavatelju uvrštenom na popis omogućuje, na primjer, da padne ispod praga vlasništva.

d) Upotreba nominalnih predstavnika

- Novi vlasnik usko je povezan s prethodnim vlasnikom koji je uvršten na popis, npr. njegov je član obitelji ili bivši zaposlenik / poslovni partner, te je, po mogućnosti, prodajna cijena bila preniska ili na drugi način neuobičajena, ili
- subjekt ima savjetnika (ili odbor savjetnika) s ovlastima za donošenje konačnih odluka o djelatnosti subjekta, iako se iz naziva ili funkcije to ne čini očitim, ili
- postoji pisani sporazum iz kojeg je jasno da je osoba koja nije dioničar ili osoba koja je dioničar s manjim udjelima dobila ovlaštenje za samostalno odlučivanje o poslovanju subjekta, ili
- osobe uvrštene na popis donose odluke za osobe koje bi trebale biti odgovorne za subjekt.

e) Upotreba trustova, fiktivnih društava i društava s ograničenom odgovornošću

- Subjekt je dio nepotrebno složene korporativne strukture koja može uključivati subjekte kao što su fiktivna društva, društva s ograničenom odgovornošću i/ili trustovi povezani s osobom uvrštenom na popis. Neki od tih subjekata osnovani su ili su promijenili svoj identitet neposredno prije ili nakon (ako je to dopušteno relevantnim uredbama Vijeća) donošenja režima sankcija ili uvrštenja osobe na popis i/ili nemaju vjerodostojnu poslovnu aktivnost.
- Jedan ili više trustova upotrebljavaju se kao primatelj ili primatelji imovine od subjekta koji je u vlasništvu ili pod kontrolom osobe uvrštene na popis. U upravljanje trustovima uključeni su stručnjaci iz jurisdikcije u kojoj su trustovi osnovani.

Neizravno stavljanje na raspolaganje sredstava ili gospodarskih izvora osobama i subjektima uvrštenima na popis

68. Ako su u skladu s navedenim kriterijima ustanovljeni vlasništvo ili kontrola, smatra se da stavljanje na raspolaganje sredstava ili gospodarskih izvora pravnim osobama ili subjektima koji nisu uvršteni na popis, a koji su u vlasništvu ili pod kontrolom osobe ili subjekta koji su uvršteni na popis, u načelu predstavlja neizravno stavljanje na raspolaganje potonjima, osim ako se može razumno utvrditi, za svaki slučaj zasebno, upotrebom pristupa koji se temelji na procjeni rizika, uzimajući u obzir sve relevantne okolnosti, uključujući niže navedene kriterije, da dotična sredstva ili gospodarske izvore neće upotrebljavati ili imati od njih koristi ta osoba ili subjekt koji su uvršteni na popis.

Kriteriji koje treba uzeti u obzir među ostalim uključuju:

- i. datum i prirodu ugovornih poveznica među dotičnim subjektima (na primjer ugovori o prodaji, nabavi ili distribuciji);
- j. relevantnost sektora aktivnosti subjekta koji nije uvršten na popis za subjekt koji je uvršten na popis;
- k. značajke sredstava ili gospodarskih izvora koji su stavljeni na raspolaganje subjektu uvrštenom na popis, uključujući njihovu moguću praktičnu upotrebu od strane subjekta uvrštenog na popis te jednostavnost prijenosa tih sredstava ili gospodarskih izvora subjektu uvrštenom na popis.

69. Ne smatra se da osoba ili subjekt koji su uvršteni na popis imaju korist od gospodarskih izvora samo zato što ih osoba ili subjekt koji nisu uvršteni na popis upotrebljavaju za stvaranje dobiti koja bi se mogla djelomično rasporediti dioničaru koji je uvršten na popis.

70. Valja napomenuti da neizravno stavljanje na raspolaganje sredstava ili gospodarskih izvora osobama ili subjektima uvrštenima na popis može također uključivati stavljanje tih sredstava ili gospodarskih izvora na raspolaganje osobama ili subjektima koji nisu u vlasništvu ili pod kontrolom subjekata uvrštenih na popis.

IX. „Djelovanje u ime drugoga”

Pojam „djelovanja u ime ili prema uputama” fizičke ili pravne osobe, subjekta ili tijela također je relevantan i izričito se na njega upućuje u kontekstu nekoliko zabrana u okviru sankcija.

71. Pojam „djelovanje u ime ili prema uputama” fizičke ili pravne osobe, subjekta ili tijela također je relevantan i izričito se na njega upućuje u kontekstu nekoliko zabrana u okviru sankcija. U tom smislu, iako se taj pojam razlikuje od pojma vlasništva i kontrole, njegovi učinci mogu biti ravnopravni²², ali bi se prvonavedeni odnos trebao utvrditi sam po sebi.
72. U nedostatku definicije koja se može upotrijebiti za procjenu jesu li fizička ili pravna osoba, subjekt ili tijelo djelovali u ime ili prema uputama fizičke ili pravne osobe, subjekta ili tijela koji su uvršteni na popis, kriteriji koje treba uzeti u obzir mogli bi, među ostalim, uključivati:
- a) točnu strukturu vlasništva/kontrole, uključujući poveznice između fizičkih ili pravnih osoba, subjekata ili tijela;
 - b) prirodu i svrhu transakcije, zajedno s navedenim poslovnim dužnostima pravne osobe, subjekta ili tijela;
 - c) prethodne slučajeve djelovanja u ime ili prema uputama fizičke ili pravne osobe, subjekta ili tijela koji su uvršteni na popis;
 - d) informacije trećih strana dobivene iz vjerodostojnih, pouzdanih i neovisnih izvora i/ili činjeničnih dokaza koji upućuju na to da su upute dali fizička ili pravna osoba, subjekt ili tijelo.

²² Presuda od 10. rujna 2019., *HTTS Hanseatic Trade Trust & Shipping GmbH protiv Vijeća*, C-123/18 P, EU:C:2019:694, točke od 77. do 79.

Izuzeće od odgovornosti

73. Spomenuti elementi ne dovode u pitanje klauzule o izuzeću od odgovornosti u mjerodavnim pravnim aktima.

Razmjena informacija

74. Kako je predviđeno u mjerodavnim uredbama EU-a²³ i kako bi se olakšalo izvršavanje navedenih procjena, države članice na temelju prava EU-a imaju obvezu razmjene relevantnih informacija koje su im na raspolaganju. Ako nadležno tijelo države članice posjeduje informacije o tome da su pravna osoba ili subjekt koji nisu uvršteni na popis u vlasništvu ili pod kontrolom osobe ili subjekta koji su uvršteni na popis ili bilo koju informaciju koja bi mogla utjecati na djelotvornu provedbu zabrane neizravnog stavljanja na raspolaganje sredstava ili gospodarskih izvora, dotična država članica trebala bi, u skladu s nacionalnim pravom, razmijeniti relevantne informacije s drugim državama članicama i Komisijom.
75. Ne dovodeći u pitanje primjenjiva pravila u vezi s izvješćivanjem, povjerljivošću i poslovnom tajnom, gospodarski subjekt koji je upoznat s time da su pravna osoba ili subjekt koji nisu uvršteni na popis u vlasništvu ili pod kontrolom osobe ili subjekta koji su uvršteni na popis trebao bi o tome obavijestiti nadležno tijelo relevantne države članice i Komisiju izravno ili putem države članice.

Prijedlozi za uvrštenje na popis

76. Dotična država članica trebala bi, prema potrebi, također predložiti uvrštenje na popis pravne osobe ili subjekta za koje se ustanovi da su u vlasništvu ili pod kontrolom osobe ili subjekta koji su već uvršteni na popis.

²³ Na primjer, članci 40. i 44. Uredbe (EU) br. 267/2012 o mjerama ograničavanja protiv Irana i članci 29. i 30. Uredbe (EU) br. 36/2012 o mjerama ograničavanja s obzirom na stanje u Siriji.

X. Pravni subjekti uvršteni na popis

77. Ako je pravni subjekt uvršten na popis i moraju se primjenjivati mjere zamrzavanja, nije mu zabranjen nastavak postojanja. Ako se radi o poduzeću, zamrzavanje njegove imovine utjecat će na njegov rad i imati izravne posljedice za treće strane kao što su zaposlenici, vjerovnici i drugi koji možda nisu uopće povezani s razlogom uvrštenja subjekta na popis. Poslovanje koje se vrši s takvim subjektom obično će obuhvaćati stavljanje na raspolaganje njemu dostupnih sredstava ili gospodarskih izvora ili promjenu oblika njegovih sredstava ili gospodarskih izvora, koji su oboje zabranjeni i zahtijevaju prethodno odobrenje nadležnih tijela.
78. U slučajevima kad se zamrzavanje imovine primjenjuje na sredstva i gospodarske izvore kreditne ili financijske institucije, oslobađanje sredstava s računa osoba ili subjekata na koje se ne odnose mjere ograničavanja, a koja su pohranjena u kreditnoj ili financijskoj instituciji na koju se odnose mjere ograničavanja, obuhvaćeno je odstupanjem „za prethodne ugovore” pod uvjetom da je račun otvoren prije datuma uvrštenja na popis subjekta na koji se odnose mjere ograničavanja.²⁴
79. Kako bi pravni subjekt uvršten na popis mogao nastaviti sa svojim aktivnostima i kako bi se spriječila zloupotreba sredstava, potrebno je razraditi i nametnuti prikladne uvjete. Ti uvjeti mogu uključivati mjere kojima se osigurava upravljanje subjektom na način kojim se ne ugrožava zamrzavanje sredstava i gospodarskih izvora te zabrana stavljanja na raspolaganje sredstava i gospodarskih izvora. Na državama članicama je da dodatno razmotre kako se to može provesti u praksi. Kako bi subjekt mogao ponovno poslovati slobodno, bez ikakvih ograničenja, potrebno ga je ukloniti s popisa.

XI. Odstupanja

80. Dosljedno postupajući u skladu s tekstom i duhom uredaba, nadležno tijelo pri odobrenju odstupanja uzima u obzir temeljna prava osoba ili subjekata uvrštenih na popis. U skladu s posebnim odstupanjima predviđenima u relevantnim uredbama, nadležna tijela mogu razmotriti sljedeće:

²⁴ Stavak 28. Smjernica.

- osnovne potrebe osoba uvrštenih na popis, uključujući u odnosu na plaćanja za prehrambene proizvode, najamninu ili hipotekarni kredit, lijekove i zdravstvenu skrb, poreze, premije osiguranja i naknade za usluge komunalnih službi;
- pravo na obranu u odnosu na troškove povezane s pružanjem pravnih usluga;
- pravo vlasništva osobe ili subjekta koji su uvršteni na popis (budući da zamrzavanje imovine ne utječe na vlasništvo osobe ili subjekta koji su uvršteni na popis, već na mogućnost upotrebe sredstava);
- pravo vlasništva pravne osobe ili subjekta koji nisu uvršteni na popis u kojima su pohranjena zamrznuta sredstva;
- pravo vlasništva osobe ili subjekta koji su uvršteni na popis i osobe ili subjekta koji nisu uvršteni na popis u odnosu na ugovore sklopljene između njih prije uvrštenja na popis;
- međunarodno pravo o diplomatskim i konzularnim odnosima;
- sigurnost ljudi i zaštitu okoliša ili
- humanitarne svrhe kao, na primjer, pružanje ili olakšavanje pružanja pomoći, uključujući medicinsku opremu, hranu ili transfer humanitarnih djelatnika i s time povezanu pomoć ili za evakuacije iz zemlje na koju se odnose mjere ograničavanja.

81. Financijske mjere ograničavanja ne utječu na slobodu osobe uvrštene na popis da posluje. Međutim, potrebno je odobrenje za naknadu za taj posao. Nadležno tijelo trebalo bi provesti prikladne istrage (npr. kako bi potvrdilo zaposlenje) i odrediti odgovarajuće uvjete kako bi se spriječilo izbjegavanje mjera. Obično bi u takvim okolnostima odobrenje trebalo predvidjeti da se isplate vrše na zamrznuti račun. Svaka isplata u gotovini trebala bi biti izričito odobrena. Svako odobrenje trebalo bi ujedno uključivati uobičajene odbitke za socijalno osiguranje i poreze²⁵. Odobrenje je ujedno potrebno kako bi se osobi uvrštenoj na popis na raspolaganje stavile socijalne naknade.

²⁵ Odbitke za socijalno osiguranje i poreze moguće je odobriti na temelju odstupanja za bazne troškove (vidjeti Smjernice, stavak 83., podstavak 1.).

Prijenos sredstava između kreditnih i financijskih institucija iz EU-a i kreditnih i financijskih institucija u trećoj državi u odnosu na određene obvezne naknade ili naknade za žurnost

82. Ako je uredbama zabranjen prijenos sredstava između financijskih i kreditnih institucija EU-a s jedne strane i kreditnih i financijskih institucija u trećoj državi s druge strane, naknade za usluge koje pruža vlada te treće države u vezi s prelijetanjima ili prisilnim slijetanjima zrakoplova koje posjeduje ili kojima upravlja osoba registrirana u EU-u trebalo bi isplaćivati pod uvjetom da se i. plaćanje ne vrši, izravno ili neizravno, u korist osobe ili subjekta koji su uvršteni na popis i da je ii. plaćanje u skladu sa svim obvezama u vezi s obavijestima ili odobrenjima kako su navedene u primjenjivim pravim aktima.
83. Ako je uredbama zabranjen prijenos sredstava između financijskih i kreditnih institucija EU-a s jedne strane i kreditnih i financijskih institucija u trećoj državi s druge strane, naknade za usluge pružene za hitno uplovljavanje u luku te treće države brodovima koje posjeduje ili kojima upravlja osoba registrirana u EU-u trebalo bi isplaćivati pod uvjetom da se i. plaćanje ne vrši, izravno ili neizravno, u korist osobe ili subjekta koji su uvršteni na popis i da je ii. plaćanje u skladu sa svim obvezama u vezi s obavijestima ili odobrenjima kako su navedene u primjenjivim pravim aktima.

XII. Smjernice pri razmatranju zahtjeva za odstupanje

84. Osobe i subjekti uvršteni na popis mogu zatražiti odobrenje za upotrebu svojih zamrznutih sredstava ili gospodarskih izvora kako bi primjerice ispunili obveze prema vjerovniku. Međutim, osobe i subjekti uvršteni na popis ne mogu se pozivati na mjere zamrzavanja kao izliku za neplaćanje, ako za to nisu prethodno zatražili odobrenje.

85. Sredstva koja prenosi osoba ili subjekt koji su uvršteni na popis ili koja se prenose u korist osobe ili subjekta koji su uvršteni na popis iz banke koja nije iz EU-a u odnosu na plaćanje državljaninu EU-a ili subjektu iz EU-a za uslugu ili robu isporučenu prije nego što su osoba ili subjekt koji su zatražili prijenos uvršteni na popis može se u načelu odobriti, pod uvjetom da je procjenom, za svaki slučaj zasebno, ustanovljeno da: i. prijenos je namijenjen državljaninu EU-a ili subjektu iz EU-a, ii. prijenos je plaćanje za uslugu ili robu isporučenu prije nego što su osoba ili subjekt koji su zatražili prijenos uvršteni na popis, iii. plaćanje nije upućeno osobi ili subjektu koji su uvršteni na popis ili u njihovu korist i iv. plaćanje nije provedeno s namjerom izbjegavanja mjera ograničavanja.
86. Zainteresirane strane mogu također zatražiti odobrenje za pristup zamrznutim sredstvima ili gospodarskim izvorima u skladu s nacionalnim postupcima. Osobu uvrštenu na popis trebalo bi, u mjeri u kojoj je to moguće, obavijestiti o takvim zahtjevima. Postupak odobrenja ne isključuje potrebu za redovnim postupcima za utvrđivanje valjanosti potraživanja prema osobi ili subjektu koji su uvršteni na popis, a odobrenjem se ne dodjeljuje pravo vlasništva. Pri razmatranju takvih zahtjeva nadležna tijela trebala bi, među ostalim, uzeti u obzir dokaze koje podnosi vjerovnik i osoba ili subjekt koji su uvršteni na popis o tome postoji li pravna obveza (ugovorna ili zakonska) pružanja sredstava ili gospodarskih izvora i razmotriti postoji li rizik izbjegavanja mjera (npr. ako poveznice vjerovnika s osobom ili subjektom koji su uvršteni na popis izazivaju sumnju).
87. Osoba ili subjekt koji žele staviti sredstva ili gospodarske izvore na raspolaganje osobi ili subjektu koji su uvršteni na popis moraju za to zatražiti odobrenje, osim u iznimnim slučajevima kad se na stavljanje sredstava ili gospodarskih izvora na raspolaganje primjenjuje izuzeće iz primjenjive uredbe. Pri razmatranju takvih zahtjeva nadležna tijela trebala bi, među ostalim, uzeti u obzir sve dostavljene dokaze o opravdanosti zahtjeva i činjenicu jesu li poveznice podnositelja zahtjeva s osobom ili subjektom koji su uvršteni na popis takve da upućuju na to da bi obje strane mogle surađivati kako bi izbjegle²⁶ mjere zamrzavanja.

²⁶ Vidjeti također presudu u predmetu Mohsen Afrasiabi i drugi, EU:C:2011:874, točke od 60. do 62. i točka 68. Za potrebe tumačenja formulacije „svjesno i namjerno” koja se upotrebljava u odnosu na izbjegavanje mjera, vidjeti istu presudu, točku 68. Sud je utvrdio da su kumulativni zahtjevi u pogledu svjesnosti i namjere ispunjeni ako subjekt namjerno nastoji ostvariti cilj ili učinak izbjegavanja mjera ili je barem svjestan da njegovo sudjelovanje može proizvesti takav učinak, te prihvaća tu mogućnost.

88. Pri razmatranju zahtjeva za odobrenje upotrebe zamrznutih sredstava ili gospodarskih izvora ili stavljanja na raspolaganje sredstava ili gospodarskih izvora nadležna tijela trebala bi provesti daljnje istrage koje smatraju prikladnima s obzirom na okolnosti, uključujući savjetovanje s drugim zainteresiranim državama članicama. Nadležna tijela ujedno bi trebala uzeti u obzir uvjete ili zaštitne mjere kako bi se izbjeglo oslobađanje sredstava ili gospodarskih izvora za bilo koju namjenu koja nije u skladu sa svrhom odstupanja. Tako su, na primjer, izravni bankovni prijenosi poželjniji od plaćanja gotovinom.
89. Pri izdavanju odobrenja trebalo bi, prema potrebi, razmotriti odgovarajuće uvjete ili ograničenja (npr. u pogledu količine ili preprodajne vrijednosti sredstava ili gospodarskih izvora koji mogu biti dostupni svaki mjesec), uzimajući u obzir kriterije navedene u uredbama. Sva odobrenja trebalo bi izdati u pisanom obliku i to prije upotrebe ili stavljanja na raspolaganje dotičnih sredstava ili gospodarskih izvora.
90. Nadležna tijela obvezana su uredbama obavijestiti podnositelja zahtjeva i druge države članice o tome je li izdano odobrenje²⁷. Ta razmjena informacija omogućuje državama članicama da koordiniraju odobrenje odstupanja u situacijama u kojima su osobi uvrštenoj na popis zamrznuta sredstva ili gospodarski izvori u više država članica.

Odobrenja u humanitarne svrhe

91. Kako bi se odgovorilo na hitne i promjenjive potrebe na terenu, nadležna tijela trebala bi, prema potrebi, dati prvenstvo obradi zahtjeva za odobrenje u humanitarne svrhe te osigurati da su podnositelji zahtjeva upoznati s procesom, kontaktnim točkama i okvirnim vremenskim okvirom postupka odobrenja.

²⁷ Uredbom (EZ) br. 2580/2001 zahtijeva se i da se te informacije dostave svim drugim osobama, tijelima ili subjektima za koje se zna da se na njih izravno odnose. To može biti najbolja praksa čak i u slučaju kad to nije propisano uredbama.

Podnositelji zahtjeva trebali bi u zahtjevima koje podnose nadležnim tijelima obrazložiti hitnost i temeljnu humanitarnu svrhu.

C. Zabrane pružanja dobara

92. Ako se uredbom predviđa i zahtijeva režim odobrenja, nadležno tijelo trebalo bi obavijestiti druga nadležna tijela i Komisiju o odbijenim zahtjevima za odobrenje. U nekim uredbama nije izričito predviđena obveza obavješćivanja o odbijenim zahtjevima za odobrenje, ali nadležna tijela trebala bi ipak nastojati obavijestiti o odbijenim zahtjevima za odobrenje kako bi se rizik od narušavanja tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu sveo na najmanju mjeru.

D. Koordinacija i suradnja

93. Države članice trebale bi osigurati učinkovite mehanizme nacionalne koordinacije i komunikacije među svim mjerodavnim vladinim agencijama, tijelima i službama koji su nadležni u području mjera ograničavanja, kao što su ministarstva, financijske obavještajne jedinice, financijski nadzornici, obavještajne i sigurnosne službe, pravosudna tijela, ured javnog tužitelja i, prema potrebi, druga tijela za izvršavanje zakonodavstva.
94. Koordinacija bi trebala omogućiti žurnu dostavu obavještajnih podataka i daljnje postupanje drugih aktera u pogledu tih podataka. Osim toga, istrage bi se, ako je to moguće, trebale usmjeriti na utvrđene visokorizične situacije. Takvim pristupom utemeljenim na obavještajnim podacima i procjeni rizika mogla bi se unaprijediti djelotvornost.

95. Države članice trebale bi ujedno razmjenjivati informacije, među ostalim, s drugim državama članicama, Komisijom, ESVD-om, Europolom, Eurojustom, FATF-om, odborima za sankcije koje je osnovalo Vijeće sigurnosti UN-a (uključujući odbor osnovan na temelju Rezolucije 1267 (1999) koja se odnosi na Al Qaidu) i, prema potrebi, Odborom za borbu protiv terorizma VSUN-a²⁸.
96. Trebalo bi urediti postupke za koordinaciju i razmjenu informacija kako bi se osiguralo da se informacije koje bi mogle biti osnova za prijedlog za uvrštenje na popis ili uklanjanje s popisa prosljeđuju bez nepotrebne odgode. Takvi bi se postupci trebali utvrditi na nacionalnoj razini u okviru država članica i među državama članicama te, prema potrebi, između EU-a, trećih država, UN-a i drugih mjerodavnih međunarodnih organizacija.

Analiza bankovnih računa

97. Države članice trebale bi osigurati da odgovarajuće agencije ili službe analiziraju financijske transakcije povezane s računima osoba ili subjekata uvrštenih na popis. Rezultate tih analiza trebalo bi, u mjeri u kojoj je to pravno moguće, podijeliti s drugim državama, međunarodnim organizacijama i relevantnim tijelima EU-a, kao što je Europol, kad je riječ o financiranju terorizma. Države članice trebale bi uspostaviti postupke u tu svrhu. Nekim se uredbama izričito predviđa analiza sumnjivih transakcija koju provode nadležna tijela nakon obavijesti od strane financijskih institucija.²⁹

²⁸ Vidjeti također stavak 17. Priloga I. Smjernicama (neformalni forum za raspravu o pitanjima povezanim s provedbom).

²⁹ Vidjeti članak 30. stavak 6. točku (d) Uredbe Vijeća (EU) br. 267/2012 od 23. ožujka 2012. o mjerama ograničavanja protiv Irana i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 961/2010.

Interakcija i dijalog s financijskim sektorom o mjerama zamrzavanja

98. Države članice trebale bi razviti strukturirani dijalog i suradnju s mjerodavnim privatnim organizacijama u okviru njihove nadležnosti, kao što su kreditne i financijske institucije, o provedbi mjera zamrzavanja kako bi se osigurala djelotvorna provedba, optimizirao instrument mjera ograničavanja i nastojalo smanjiti administrativno opterećenje za te organizacije u mjeri u kojoj je to moguće.
99. Komisija i, prema potrebi, ESVD i Vijeće također će nastaviti dijalog na razini EU-a s mjerodavnim financijskim organizacijama o pitanjima povezanim s provedbom i zakonodavnim pitanjima. U slučajevima financiranja terorizma države članice nastojat će ujedno financijskom sektoru pružiti odgovarajuće (i pravodobne) podatke i povratne informacije, ako je to moguće i obavještajne prirode, te ažurirane informacije o obrascima financiranja terorizma.
100. Države članice trebale bi također razmotriti upotrebu kanala za usmjeravanje i savjetovanje financijskih regulatora, kao i kreditnih i financijskih institucija.

Prosljeđivanje informacija o mjerama zamrzavanja drugim osobama

101. Države članice trebale bi obavijestiti organizacije gospodarskih subjekata koji nisu u financijskom sektoru i javnost o postojanju financijskih mjera ograničavanja, a posebno s ciljem zabrane stavljanja na raspolaganje sredstava i gospodarskih izvora osobama ili subjektima uvrštenima na popis, te objasniti načine provedbe tih mjera.

Alati za primjenu

102. Komisija bi trebala i dalje osiguravati pristup javnosti (posebno kreditnim i financijskim institucijama) „elektroničkom pročišćenom popisu ciljanih financijskih sankcija (e-CTFSL)”, kojeg su uspostavili Komisija i europski kreditni sektor.

103. Komisija bi trebala osigurati ažuriranje popisa.
104. Države članice trebale bi, prema potrebi, osigurati pristup javnosti (posebno kreditnim i financijskim institucijama i drugim mjerodavnim gospodarskim subjektima) relevantnim informacijama o nacionalnim mjerama, uključujući uvrštenja na popis i sudske naloge, npr. u odnosu na takozvane unutarnje teroriste.
105. Komisija javnosti osigurava pristup nizu dodatnih alata kojima je cilj olakšati razumijevanje i razmjenu informacija.

Karta sankcija EU-a

106. Interaktivna karta sankcija EU-a javnosti omogućuje da izravno provjeri sve uspostavljene mjere ograničavanja EU-a i odgovarajuće uredbe EU-a. S pomoću sustava filtriranja prikazuju se i popisi osoba i subjekata na koje se primjenjuju mjere zamrzavanja i/ili ograničavanja ulaska (zabrana putovanja). Osim toga, alat omogućuje i pristup rezolucijama koje je donijelo Vijeće sigurnosti Ujedinjenih naroda te odlukama i uredbama kojima se te rezolucije prenose u pravo EU-a. Karta sankcija EU-a sadržava i popis nacionalnih nadležnih tijela u državama članicama koja su odgovorna za provedbu sankcija EU-a.
107. Jednostavnost upotrebe alata čini ga djelotvornim izvorom informacija.
108. Ta je karta dostupna na sljedećoj poveznici: <https://sanctionsmap.eu>.
109. Nadalje, karta sankcija EU-a javnosti omogućuje da se pretplati na primanje obavijesti e-poštom kad god se objavi novi pročišćeni popis zabrana putovanja i/ili novi pročišćeni popis financijskih sankcija.

Alat za zviždače u vezi sa sankcijama EU-a

110. Postoje dva načina za prijavljivanje kršenja sankcija: 1) slanjem poruke na e-adresu relex-sanctions@ec.europa.eu ili 2) slanjem poruke putem alata za zviždače u vezi sa sankcijama EU-a.
111. Tim se alatom unapređuje djelotvornost sankcija EU-a tako što se omogućuje da se Komisiji na siguran i anonimn način prijavljuju moguća kršenja sankcija. Dostavljene informacije mogu se odnositi na konkretne primjere, činjenice, okolnosti u vezi s uključenim pojedincima, subjektima i trećim zemljama. Mogu se odnositi i na sumnju na izbjegavanje sankcija EU-a ili na pokušaje njihova izbjegavanja.
112. Alatu se može pristupiti na sljedećoj URL adresi: <https://EUsanctions.integrityline.com>.
113. Komisija je uspostavila kontaktnu točku na razini EU-a za humanitarnu pomoć u okružjima na koja se primjenjuju sankcije. Iako je taj alat izrađen u kontekstu pandemije bolesti COVID-19, i dalje je na snazi kako bi se, prema potrebi, proširio i olakšao rad gospodarskih i humanitarnih subjekata na terenu.

Evaluacija

114. Evaluacija djelotvornosti mjera ograničavanja EU-a bitna je i njome bi se trebale uzeti u obzir povratne informacije, na primjer, država članica, Komisije, ESVD-a, voditelja misija EU-a, carinskih tijela, privatnog sektora, UN-a i drugih mjerodavnih institucija.

115. Države članice trebale bi nastojati uspostaviti odgovarajuće nacionalne postupke za evaluaciju, posebno, djelotvornosti nacionalnih napora u pogledu primjene mjera ograničavanja, uzimajući u obzir, među ostalim, rezultate dijaloga s privatnim sektorom³⁰.

116. Rezultate tih evaluacija trebalo bi, prema potrebi, razmijeniti s RELEX-om / sastavom za sankcije.

E. Horizontalni režim sankcija

117. Europska unija nedavno je donijela takozvane „horizontalne režime sankcija” s tematskim područjem primjene. Ti režimi nisu geografski ograničeni i omogućuju uvođenje mjera ograničavanja protiv pojedinaca i subjekata za aktivnosti koje ispunjavaju posebne kriterije za uvrštenje na popis, bez obzira na to gdje su se odvijale. Njima su obuhvaćena područja kemijskog oružja, kibernetičkih napada, terorizma i ljudskih prava.

Kemijsko oružje

118. Taj je režim uspostavljen 2018. Cilj mu je poduprijeti djelotvornu provedbu i univerzalizaciju Konvencije o kemijskom oružju poduzimanjem posebnih mjera protiv onih koji su odgovorni za širenje ili upotrebu kemijskog oružja u vrijeme sve češćih napada kemijskim oružjem.

119. Mjere ograničavanja sastoje se od zamrzavanja imovine, zabrane stavljanja na raspolaganje sredstava i gospodarskih izvora te zabrane ulaska u EU za osobe i/ili subjekte koji su izravno odgovorni za razvoj i upotrebu kemijskog oružja, kao i onih koji pružaju financijsku, tehničku ili materijalnu potporu takvim osobama i subjektima te onih koji im pomažu, potiču ih ili su s njima povezani.

³⁰ U skladu s Preporukom br. 6 i 7 Međunarodnih standarda za sprečavanje pranja novca i financiranja terorizma te širenja oružja.

120. Taj je režim uspostavljen 2019. i omogućuje uvrštenje na popis pojedinaca i subjekata koji su odgovorni za kibernetičke napade koji predstavljaju prijetnju EU-u ili njegovim državama članicama ili su u njih uključeni.

Zahvaljujući tom režimu EU raspolaže dodatnim alatom za jačanje svoje otpornosti i sposobnosti da zaštiti cjelovitost i sigurnost EU-a, njegovih država članica i njihovih građana od kibernetičkih prijetnji i zlonamjernih kibernetičkih aktivnosti. Mjere ograničavanja sastoje se od zamrzavanja imovine, zabrane stavljanja na raspolaganje sredstava i gospodarskih izvora te zabrane ulaska u EU za osobe i/ili subjekte odgovorne za kibernetičke napade ili pokušaje kibernetičkih napada, kao i onih koji su uključeni u te napade ili im pružaju financijsku, tehničku ili materijalnu potporu te onih koji im pomažu, potiču ih, olakšavaju ih ili su s njima povezani.

Terorizam

121. Dva režima omogućuju Vijeću da poduzme mjere ograničavanja u području borbe protiv terorizma.
122. Režim povezan s terorizmom donesen 2016. EU-u omogućuje da poduzme samostalne mjere ograničavanja protiv pojedinaca i subjekata povezanih s ISIL-om/Daišom ili Al Qaidom. Prije toga, mjere ograničavanja mogle su se primjenjivati samo na one koje je Vijeće sigurnosti UN-a uvrstilo na popis.

S ciljem provedbe Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a 1373 (2001) Europska unija u prosincu 2001. utvrdila je popis osoba, skupina i subjekata koji su uključeni u teroristička djela i na koje se primjenjuju mjere ograničavanja iz Zajedničkog stajališta 2001/931/ZVSP („Zajedničko stajalište 931”). Zajedničkim stajalištem 931 utvrđuju se kriteriji za uvrštenje na popis i djelovanja koja predstavljaju teroristička djela u te svrhe. Prvo uvrštenje na popis mora se temeljiti na odluci nadležnog tijela države članice ili treće zemlje u pogledu dotičnih osoba, skupina ili subjekata.

123. Taj je režim donesen 2020. i omogućuje uvrštenje na popis pojedinaca, subjekata i tijela, uključujući državne i nedržavne aktere, koji su odgovorni za teška kršenja i povrede ljudskih prava.

Obuhvaća, među ostalim, genocid, zločine protiv čovječnosti, mučenje i drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje, ropstvo, izvansudska, prijevka ili proizvoljna pogubljenja i ubojstva, prisilni nestanak osoba, proizvoljna pritvaranja i uhićenja te druga teška kršenja ili povrede ljudskih prava. Time se omogućuje široko usmjerenje na počinitelje takvih kršenja i povreda, bez obzira na to radi li se o pojedincima ili subjektima, državnim akterima ili nedržavnim akterima.

Mjere ograničavanja sastoje se od zamrzavanja imovine, zabrane stavljanja na raspolaganje sredstava i gospodarskih izvora te zabrane ulaska u EU.

124. Operativni aspekti tih režima slični su takozvanim geografskim režimima, a različite faze uvrštenja na popis, identifikacije i usklađivanja ostaju iste. Alati Komisije (poglavlje V.) i dalje su dostupni gospodarskim i humanitarnim subjektima kako bi se osiguralo ujednačeno tumačenje svih strana.